

MORİTANYA İSLAM CUMHURİYETİ

BALIKÇILIK SEKTÖR RAPORU

T.C. Ticaret Bakanlığı
Ticaret Araştırmaları ve Risk Değerlendirme Genel Müdürlüğü

İÇİNDEKİLER :

GİRİŞ	3
1. BALIKÇILIK SEKTÖRÜNÜN MEVCUT DURUMU	3
1.1 Moritanya'nın Balıkçılık Ürünleri İhracatı	3
1.2 Balıkçılık Sektörünün İhracat Gelirleri	4
1.3 Balıkçılık Ürünleri İhracatında Lojistik Durum	5
2. BALIKÇILIK FAALİYETLERİNİN GENEL YAPISI	5
2.1 Balıkçılık Mevzuatında Öngörölmüş Rejimler:	5
2.1.1 Pelajik Balıkçılık	6
3. YASAL ŞARTLAR	7
3.1 Kullanım Hakkı İmtiyazının Tahsis Koşulları	7
3.2 Balıkçılık Lisansının Koşulları	7
3.3 Balıkçılık Faaliyetine İlişkin Kayıt ve Beyan Yükümlölükleri	8
3.4 Vergi Yükümlölüğü	8
4. TÜRK BALIKÇILARIN FAALİYET KOŞULLARI	9
5. KAMBIYO KONTROL REJİMİNİN ETKİSİ	10
6. SEKTÖREL HEDEFLER	11
KAYNAKÇA	12
EK1 Yararlı Bağlantılar	13
EK2 Balıkçılık ve Denizcilik Ekonomisi Bakanlığı Onaylı Kuruluşların Listesi	13

GİRİŞ:

Moritanya'nın Atlantik Okyanusu'na yaklaşık 750 km sahil şeridi bulunmakta olup, bu kıyıları dünyanın en verimli balık rezervlerinden birini oluşturmaktadır.

Ülkenin yıllık 900 bin tonu bulan balık ve balıkçılık ürünleri (un, yağ) ihracatından geliri yaklaşık 700 milyon USD olup, bu meblağ ülkenin toplam ihracat gelirinin %25'ine tekabül etmektedir.

Sektör Balıkçılık ve Denizcilik Ekonomisi Bakanlığı tarafından düzenlenmekte ve denetlenmektedir. Bakanlıkça av sezonları ve türlere göre avlanma kotaları belirlenmektedir. Yıllık kota 11 kategoride yaklaşık 1.900.000 M/T civarında belirlenmektedir. Bunun 1.350.000 M/T'luk kısmını pelajik balıklar, 90.000 M/T'luk kısmını kafadan bacaklılar için verilen avlanma kotaları oluşturmaktadır. Tahsis edilen kota miktarı son yıllarda azalma eğilimindedir. 2020 yılında belirlenen toplam kota miktarında bir önceki yıla kıyasla 700 bin M/T düşüş görülmüştür.

İhraç edilen balıkçılık ürünlerinin %70'ini dondurulmuş balık oluşturmakla birlikte elde edilen gelirin yaklaşık yarısı, sahil balıkçılığının üretiminin de %7'sini oluşturan, kafadan bacaklılardan elde edilmektedir.

Sektörde, milli balık işleme ve pazarlama şirketlerine tedarik sağlayan Türk balıkçılarının önemli bir katkısı bulunmaktadır. Bununla birlikte ülkenin genel şartlarına bağlı olarak sektörün kapasitesinin oldukça gerisinde olduğunu söylemek mümkündür. Türk özel sektörü için sürdürülebilir bir gelir kaynağı olabilecek Moritanya balıkçılık sektörü aynı zamanda Türk özel sektörünün birikim ve imkanlarıyla gelişme potansiyeli de taşıdığından iki taraf için kazançlı olabilecek bir işbirliği alanı olarak dikkat çekmektedir.

Aşağıda sektörün mevcut durumu, yasal çerçevesi, yabancı balıkçıların faaliyet koşulları, gelişim sağlanabilecek alanlar ele alınmış, bu unsurlar çerçevesinde Türk özel sektörü için sunduğu fırsatlar ortaya konmaya çalışılmıştır.

1. BALIKÇILIK SEKTÖRÜNÜN MEVCUT DURUMU:

1.1 Moritanya'nın Balıkçılık Ürünleri İhracatı:

2021 yılında toplam 616.463.780 USD tutarında gerçekleşen toplam ihracat üç ana ürün grubunda gerçekleşmekte olup, bunlar dondurulmuş ürünler, balık unu-yağı ve taze balıktır.

Ülkenin 1 milyon tona yakın toplam ihracatının yaklaşık yarısı Nijerya ve Fildişi Sahili'ne gerçekleşmektedir. İhracatta ikinci en önemli pazar olan Rusya'nın payı yaklaşık 200 bin tonla %20, Avrupa'nınki yaklaşık %17, Asya'nın payı ise yaklaşık %15'tir. Ürün kompozisyonu açısından ihracata %68 pay ile donmuş balık hakim olup özellikle Rusya (%25) ve Afrika (%70) ülkelerine ihraç edilmektedir.

İkinci sırada %19 ile daha çok Avrupa ve Güney Asya'ya ihraç edilen balık unu ve balık yağı gelmektedir. Avrupa'ya (yaklaşık %25'i Türkiye olmak üzere) yılda yaklaşık 50 bin ton balık

unu ve 40 bin ton balık yağı, Güney Asya'ya ise yarıdan fazlası Çin'e olmak üzere yaklaşık 70 bin ton balık unu ve 5 bin ton balık yağı ihraç edilmektedir.

%6 pay ile yine Rusya ve Afrika'ya ihraç edilen pelajik ürünler 3. sırada yer almaktadır. Pelajik balık ihracatının, yaklaşık 30 bin tonla, %60'ı Rusya'ya yöneliktir. Afrika'nın payı %30 veya yaklaşık 17 bin ton iken ardından %10'luk pay ile Güney Asya ülkeleri gelmektedir. Pelajik balıkta ihracat yoğunluğu ocak ayından itibaren yıl sonuna kadar aydan aya kademeli olarak düşüş gösterir. Toplamın yaklaşık %4'üne tekabül eden kafadan bacaklılar ihracatı ise yoğunlukla yılda ortalama 25 bin ton alım yapan Avrupa (%86'sı İspanya'ya) ve 10.000 ton ahtapot sevk edilen Japonya'ya gerçekleşmektedir.

Diğer ihraç ürünleri ise %90'ı Avrupa'ya ihraç edilen taze balık, demersal balık, karides, istakoz, tuzlanmış-kurutulmuş-füme balık ve konservelerden oluşmaktadır.

1.2 Balıkçılık Sektörünün İhracat Gelirleri:

2021 Yılında Ürün Bazında İhracat Gelirleri				
Kalamar	4 649.52	26 064 076.33	3 980.39	24 573 792.28
Gemi	1 816.95	9 971 785.74	1 644.35	9 565 833.85
Kara	2 832.57	16 092 290.59	2 336.05	15 007 958.43
Yengeç	218.03	504 063.47	114.76	273 243.38
Gemi	130.89	303 084.72	114.69	272 476.84
Kara	87.13	200 978.75	0.08	766.54
Karides	273.81	973 994.02	399.14	1 416 910.60
Gemi	210.80	748 798.43	310.13	1 038 665.58
Kara	63.02	225 195.60	89.01	378 245.02
Demersal	21 155.50	18 033 123.40	27 384.09	26 591 413.05
Gemi	4 650.95	5 583 054.25	5 849.38	7 612 267.30
Kara	16 504.55	12 450 069.15	21 534.71	18 979 145.74
Balık Unu	128 788.71	138 400 624.63	93 193.81	117 155 685.39
Kara	128 788.71	138 400 624.63	93 193.81	117 155 685.39
Balık Yağı	34 834.35	34 834 134.04	21 237.08	23 189 836.46
Kara	34 834.35	34 834 134.04	21 237.08	23 189 836.46
Istakoz	224.43	2 098 134.79	200.30	1 943 836.00
Gemi			0.09	892.24
Kara	224.43	2 098 134.79	200.21	1 942 943.76
Kabuklular	4 676.87	6 233 501.65	8 019.85	11 940 553.63
Gemi	1 081.82	1 246 390.51	1 227.20	1 624 655.55
Kara	3 595.04	4 987 111.14	6 792.65	10 315 898.08
Pelajik	95 632.87	65 026 567.70	122 173.56	79 687 417.57
Gemi	839.22	695 465.88	1 274.07	1 229 773.45
Kara	94 793.65	64 331 101.82	120 899.49	78 457 644.13
Ahtapot	31 101.21	228 511 164.76	25 188.05	312 763 263.97
Gemi	6 030.64	42 273 687.69	4 469.29	52 823 198.74
Kara	25 070.57	186 237 477.07	20 718.77	259 940 065.23
Bottarga	704.52	7 128 665.12	957.62	8 067 560.81
Gemi	0.24	3 434.98	1.54	21 817.75
Kara	704.28	7 125 230.14	956.08	8 045 743.06
Mürekkep Balığı	4 700.38	13 904 297.07	2 609.88	8 860 266.87

1.3 Balıkçılık Ürünleri İhracatında Lojistik Durum:

Moritanya'dan balıkçılık ürünleri sevkiyatı deniz, hava ve kara yoluyla gerçekleştirilmektedir. Karayoluyla sevkiyat İspanya ve Afrika ülkelerine yapılırken en geniş sevkiyat imkanı deniz yolu sağlamaktadır.

Bununla birlikte özellikle kabuklular gibi yüksek katma değerli ürünlerin havayoluyla sevkiyatı önem arz etmeye olup, ülkede daha önceleri Rus kargo uçakları ve Moritanya Havayollarına ait uçaklar hava taşımacılığını yürütürken her iki ülke uçaklarının da Avrupa hava sahasına girişinin engellenmesiyle hava kargo imkanı azalmıştır.

Halen balıkçılık ürünlerinin sevkinde önemli rolleri olan Binter Airlines, R.I.M. Airlines ve AirSWIFT'in kargo uçuşları bulunmaktadır. Bunlardan AirSwift güvenilir uçuş düzeni nedeniyle tercih edilmekte olup Nuakşot-Las Palmas ve Nuakşot-Barselona, Nuakşot-Madrid uçuşları bulunmaktadır. Zaman zaman Nuadibu kalkışlı uçuşlar da gerçekleştirilmektedir.

Air France ve Türk Hava Yolları ise yolcu taşıma maksatlı uçuşlarında imkan dahilinde kargo kabul etmekte olup, özellikle canlı halde sevki gereken languslar bu uçaklarla taşınmaktadır.

2-BALIKÇILIK FAALİYETLERİNİN GENEL YAPISI:

2.1 Balıkçılık Mevzuatında Öngörölmüş Rejimler:

Moritanya balıkçılık endüstrisi; barındırdığı kitle, sermaye boyutu ve hukuki çerçeve açısından üç rejime ayrılmaktadır. Bunlar;

- 1- Artizan balıkçılık,
- 2- Ulusal balıkçılık (kıyı balıkçılığı),
- 3- Endüstriyel balıkçılık (açık deniz balıkçılığı),

Artizan balıkçılık yaya olarak veya 14 metreye kadar güverteli/güvertesiz, motorsuz veya 150 hp gücüne kadar motorlu teknelerle gerçekleştirilen kafadan bacaklı, kabuklu, pelajik balık ve yer balığı avını kapsamakta olup yaklaşık 50 bin kişiye istihdam sağlar. Artizan balıkçıların avlarının %86'sı küçük pelajik balıklardan (Bunun da yaklaşık yarısı sardalya, %30'u bongadır.), kalanı da kefal, ahtapot ve diğer türlerden oluşur.

Kıyı balıkçılığı, artizan balıkçılığı için öngörölen tanıma uymayan (LOA) 26 metreye kadar teknelerle gerçekleştirilir. Bu tekneler azami (LOA) 60 metreye kadar derinlikte ve pasif teçhizat kullanmak suretiyle pelajik balıkları, kabukluları ve kafadan bacaklıları avlayabilir. Bu rejim altında yabancı gemilerin faaliyet göstermesine balıkçılıktan sorumlu bakanlıkça izin verilebilir. Bu sınıftaki yabancı tekneler; balık pazarlama ve/veya işlemeyle iştigal eden işletmelerle yaptıkları sözleşmelere istinaden aldıkları istisnai ruhsatla Moritanya hukukuna tabi olarak faaliyet gösterirler. Verilen ruhsatlar en fazla 12 ay süreyle geçerli olup bu süre zarfında hangi faaliyetlere izin verildiği belirtilir.

Ulusal hukuka tabi söz konusu gemiler kendi bayraklarını taşıyabilirler ancak yüklerini karaya boşaltmak zorundadırlar.

Sektörel yakalamanın yaklaşık %26'sını ulusal rejime tabi balıkçılar gerçekleştirmektedir. Bu segmente Çin ve Türk gemileri hakimdir.

Endüstriyel balıkçılık ise Avrupa Birliği ile Moritanya arasında mevcut anlaşmalar uyarınca yıllık bir bedel karşılığında tahsis edilen kotalarla avlanan en büyük gemilerden oluşmaktadır. Bu segmentin ihracata katkısı olmayıp sadece yıllık kota tahsis geliri ve sair harç gelirleri sağlamaktadır.

Endüstriyel ve ulusal balıkçılıkta toplam yakalamanın %90'ı oranında küçük pelajik balık avlanmaktadır. Kalan yaklaşık %10'luk miktar ise demersal balıklar ve kafadan bacaklılardan oluşmaktadır.

Her ne kadar kafadan bacaklı yakalama miktarı toplam içerisinde çok düşük bir yüzdeye sahip olsa da bu sınıftan ürünler sektörel gelirin yaklaşık %44'ünü yaratmaktadır.

<p>Balıkçılık sahası ise 5 bölgeye ayrılmış durumdadır.</p> <p>Bunlar;</p> <p>1-Kuzey (Nouadhibou ve Legouera),</p> <p>2- PNBA (Park Banc d'Arguin National),</p> <p>3- Merkez (güneyde Mamghar'dan Nuakşot'un kuzeyine kadar),</p> <p>4- Nuakşot,</p> <p>5- Sud-Nuakşot (Nuakşot'un güneyinden N'Diago'ya kadar).</p>	
--	---

Tablo-1 : Moritanya balıkçılık bölgeleri haritası.

2.1.1 Pelajik Balıkçılık:

Türk balıkçı teknelerinin de dahil olduğu en geniş kitleyi kapsayan bu sektörel kategori düzeyinde avlanabilecek 3 tekne sınıfı bulunmakta olup, bunlar;

- 1- LOA'sı 26 metreye eşit veya daha küçük gırgır gemileri,
- 2- LOA'sı 26 metreden büyük ve en fazla 40 metre olan gırgır gemileri,
- 3- LOA'sı 40 metreden büyük ve en fazla 60 metreye kadar olan gırgır tekneleri ve trollerdir.

Bu tanımlananlar dışında özellikler taşıyan diğer gemiler de açık deniz ticari balıkçılık gemisi olarak kabul edilir.

3. YASAL ŞARTLAR:

3.1 Kullanım Hakkı İmtiyazının Tahsis Koşulları:

Bu bölüm, Türk tekneleri gibi yabancı teknelerin sözleşme imzaladığı yerel balık işleme veya pazarlama firmalarının izin koşullarını kapsamaktadır.

Balıkçılık sektöründe satış veya işleme faaliyeti yapacak bir gerçek veya tüzel kişi aynı anda en fazla beş adet kullanım hakkı imtiyazına sahip olabilir.

Bakanlıkça imzalanacak imtiyaz sözleşmelerinde şu hususlara yer verilir;

-Teknik koşullar: Balıkçı teknelerinin özellikleri, olta takımı, balık tutma alanı, balık tutma dönemi, balık tutma oranı ve planlarda belirtilen acil durum önlemleri, balıkçılığı geliştirme ve koruma önlemleri,

-İdari koşullar: Yakalama beyanı, raporlama yükümlülükleri.

-Sosyal koşullar: Arızı ve sürekli istihdam;

-Mali koşullar: Erişim hakkı ve işletme ücreti, garanti, geçici bir işletme hesabı.

İmtiyaz hakkının süresi, yatırımın özelliklerine ve Moritanya ekonomisine sunacağı katkıya göre belirlenir. Ülke ekonomisine katkı seviyesinin değerlendirilmesinde; taze veya donmuş ürünleri işleme ve depolama imkanı, işlenmiş ve yarı mamul veya bitmiş ürünler (pişmiş yemek, konserve vb.) elde edilip edilmediği, kendi atıklarını dönüştürme seviyesi, yaratılan iş sayısı (nitel ve nicel) gibi kriterler göz önünde bulundurulur.

İmtiyaz hakkı başvurusunun kabul edilebilir olması için şu bilgilerin sunulması gereklidir;

Hedeflenen türler veya türler grubu;

Kota (miktar),

Avlanma yöntemi,

Kullanılması düşünülen gemi(ler),

Öngörülen ürün kategorisi,

Faaliyet tarafından yaratılacak iş sayısı,

Karada ve/veya denizde ilgili toplam yatırımın miktarı,

Başvuranın mesleki deneyim seviyesi,

Bunun yanında başvuru harcının ödendiğine dair belgenin de ibrazı gerekmekte olup, bu meblağ geri ödemesiz olarak;

-Derin deniz balıkçılığı ile ilgili faaliyetler için bir milyon Ouguiya;

-Kıyı balıkçılığı faaliyetleri için üç yüz bin Ouguiya;

- Artizan balıkçılıkla ilgili faaliyetler için elli bin Ouguiya'dır.

Kullanım hakkı imtiyazları ilk tahsis tarihinden itibaren 5 yıl süreyle başkasına devredilemez.

3.2 Balıkçılık Lisansının Koşulları:

Balıkçılık bakanlığınca bir gemiye Moritanya sularında avlanma izni verilebilir.

Ulusal rejime tabi gemiler, acentası balıkçılık ürünlerini Moritanya’da boşaltan, işleyen veya pazarlayan gemilerdir. Bunun yanında uluslararası bir anlaşmaya istinaden Moritanya’da faaliyet gösteren gemiler, balıkçılık sektöründeki bir yatırımın parçası olarak kuruluş sözleşmesi sitemi kapsamındaki gemiler, Moritanyalı bir armatör veya bir gemi sahibi tarafından mürettebatsız olarak kiralanan yabancı gemiler de ulusal rejime tabi kabul edilir.

Başvuru, aşağıdaki belgelerle balıkçılıktan sorumlu bakanlığa yapılır;

- *Sınıflandırma sertifikası;*
- *Kayıt belgesi;*
- *Güvenlik sertifikası;*
- *Radyo lisansı;*
- *Ölçüm sertifikası;*
- *Asgari işgücü sertifikası;*
- *Mürettebat listesi;*
- *Sigorta sertifikası;*
- *İzleme ve konumlandırma işaretlerinin kimlik numarası;*
- *Gemilerin ulusal tescil belgesi;*
- *Avların korunma şekli, ambarların sayısı ve kapasitesi;*
- *Trol tekneleri için vincin özellikleri;*
- *Ana bağlantı noktası;*
- *Tüm geminin dijital formatta ve basılı yeni bir fotoğrafı,*
- *Kaptanın adı ve uyuşu;*
- *Armatörün ve imtiyaz sahibinin adı ve adresi;*
- *Yetkili yerel temsilcinin adı, adresi, kapasitesi, onayı ve yetkileri*
- *Armatörü temsil belgesi,*
- *Balıkçılık ruhsatının talep edildiği balıkçılık; segment ve kullanılan olta takımı*
- *Ayrıca idare tarafından talep edilebilecek diğer bilgiler.*

Lisans tanziminden sonra gemilerde ve motorlarında yapılacak herhangi bir değişiklik için önceden balıkçılıktan sorumlu bakanlıktan izin alınmalıdır.

3.3 Balıkçılık Faaliyetine İlişkin Kayıt ve Bevan Yükümlülükleri:

Moritanya sularında avlanan balıkçı bot ve gemileri, balıkçılıktan sorumlu bakanlıkça tutulan sicile kayıt yaptırmak zorundadır. Bu kayıt, bakanlıkça sağlanan bir form yoluyla gerçekleştirilir ve gemiye ilişkin tüm yararlı bilgileri içerir.

Bunun yanında ulusal rejim altında faaliyet gösteren gemiler, yakaladıkları ürünleri limana varışlarında yine ilgili bakanlıkça belirlenen kriterlere uygun olarak beyanla mükelleftirler. Bu beyan avcılık kurallarına uyulmasını denetlemenin yanında vergi hesaplaması için de kullanılmaktadır.

Ayrıca gemi kaptanları günlük olarak; yakalanan balık ve balıkçılık ürünleri, avlanma alanları, gemilerin teknik özellikleri, olta takımları, kullanılan balık tutma yöntemleri veya diğer faydalı bilgileri içeren kayıtlar tutmakla mükelleftir.

3.4 Vergi Yükümlülüğü:

Yürürlükteki mevzuatta yerleşik olmayan gerçek ve tüzel kişiler için öngörülen vergi, resim ve harçlar şunlardır;

Yerleşik olmayan gerçek kişiler için vergi oranları	
Kurumlar vergisi	15%
Sermaye iradı	10%
Kar payı	10%
Faiz	10%
Royalti	15%
Ücretler	15%
Yerleşik olmayan tüzel kişiler için vergi oranları	
Kurumlar vergisi	15%
Sermaye iradı	10%
Kar payı	10%
Faiz	10%
Royalti	15%
Ücretler	15%

Bunun yanında ulusal rejim altında faaliyet gösteren yabancı balıkçılar, yakaladıkları ürün cins ve miktarına dayalı bir maktu vergi ödemektedirler. Ancak yerel balık işleme veya pazarlama şirketiyle mevcut sözleşmeye istinaden avlanan söz konusu gemiler, vergi yükünün kim tarafından ödeneceğini sözleşmelerinde belirleyebilirler.

4. TÜRK BALIKÇILARIN FAALİYET KOŞULLARI:

Ortalama bir Türk balıkçı gemisinde 20-30 Türk personel istihdam edilir. Aylık maaş rayıcı ise 2 bin USD'dir. Bunun yanında yasal zorunluluk sebebiyle her tekne 20-30 kişi civarında da Moritanya vatandaşını istihdam etmelidir. Moritanya vatandaşları sefere çıkarılmadığı halde aylık toplam 15-20 bin USD maliyet unsuru oluşturur.

Bunun yanında geminin işlemlerini takip eden yerel acentalar ile de çalışmaktadırlar. Söz konusu acentalar gemilerin liman, fabrika ve bakanlık ile işlerinin takibi, karadan tedariklerinin organizasyonu gibi işleri takip etmektedir.

2021 yılında yürürlüğe konan bir vergiyle tutulan balıklar için ton başına 26 USD ödenmesi öngörülmüştür. Bu verginin fabrikalara mı yoksa balıkçı teknelerine mi yükleneceği anlaşmayla belirlenebilir.

Balıkçılık sektörünün merkezi Nuadibu şehri olup bu şehir aynı zamanda serbest bölge statüsündedir. Bu nedenle gümrükleme sürecine gerek olmaksızın yurt dışından tedarikte bulunma olanağı daha geniştir. Bunun yanında, sözleşmeli bulunan balık işleme tesisi/pazarlama şirketinin yerleşim yerine ve ruhsatına bağlı olarak daha güneydeki Tanit ve başkent Nuakşot limanı da kullanılabilir.

Türk balıkçılar için en önemli sorun ülkede balıkçılık sektörüne ilişkin yeterli yasal ve idari düzenleme olmaması, güvenilir bir yargı düzeni bulunmayışı ve yolsuzluğun yaygın oluşudur. Bu durum usulsüz işlem ve taleplere maruz kalınmasına zemin hazırlamaktadır.

Bunun yanında avlanma bölgelerini, zamanlarını, kurallarını belirleyen idari ve yasal düzenlemeler önceden ilan edilmeksizin değiştirilebilmektedir. Bu durum balıkçı tekneleri açısından uzun vadede belirsiz çalışma koşulları yaratmaktadır.

Bununla birlikte Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Moritanya İslam Cumhuriyeti Hükümeti Arasında Balıkçılık ve Deniz Ekonomisi Alanında İşbirliği Anlaşması, 28 Şubat 2018 tarihinde Nuakşot'ta imzalanmıştır. Söz konusu Anlaşma ile;

1. Balıkçılık ve balık yetiştiriciliği alanlarında tarafların ilgili bilimsel kuruluşları ve kamu kurumları arasında uzman değişimi dâhil bilimsel ve teknik işbirliği ile bilgi ve tecrübe paylaşımı,
2. Moritanya balıkçılık ürünlerinin Türk pazarına girmesi ile iki ülkenin akreditasyon ve denetim sistemlerinin onaylanmasına yönelik işbirliği ve Moritanya balıkçılık ürünlerinin Türk pazarına girişinde tercih sebebi rejiminden yararlandırılması,
3. Balıkçılık, balık yetiştiriciliği ve balıkçılık endüstrisi ile deniz kaynaklarının verimli kullanımı ve sürdürülebilir kalkınma alanlarında ortak projelerin uygulanması,
4. Balıkçılık ve balık yetiştiriciliği alanlarında özel kurumların ortak faaliyetlerinin çeşitlendirilmesinin ve geliştirilmesinin, özellikle balıkçılık ve balık yetiştiriciliği konularında faaliyet gösteren karma kurumların kurulmasının teşvik edilmesi,
5. Sürdürülebilir yönetim ilkeleri temelinde Moritanya balıkçılık bölgelerinde sorumlu balıkçılığın teşvik edilmesi,
6. Balıkçılık denetimi,
7. Moritanya İslam Cumhuriyeti balıkçılık bölgelerinde Türk gemilerinin balıkçılık faaliyetleri yürütmesi, konularında işbirliği amaçlanmaktadır.

Ayrıca, Anlaşma hükümlerinin uygulanmasını izlemek ve değerlendirmek maksadıyla Balıkçılık ve Balık Yetiştiriciliği Ortak Komisyonu kurulması öngörülmektedir.

Ancak ortak komisyon henüz kurulamamıştır. Bu anlaşmanın uygulanmasına dair ikili görüşmelerin gerçekleştirilmesi için yoğun girişimler devam etmektedir.

5. KAMBIYO KONTROLÜ REJİMİNİN ETKİSİ:

Moritanya Balık Pazarlama Şirketi (SMCP) tekeli yoluyla ihracat yapan balıkçılık şirketleri, tüm dövizlerini serbestçe elden çıkarabilir (MRU'ya çevirme, döviz piyasasında satış veya yurtdışına transfer). Türk balıkçı tekneleri ise bu kapsamdaki firmalar ile sözleşmeleri kapsamında faaliyet gösterdiğinden yukarıda izah edilen serbesti dahilinde ödeme alabilirler.

Moritanya'da tüzel ve gerçek kişiler de döviz hesabı sahibi olabilir. Ancak döviz hesabından para çekilmesi halinde döviz tutarının karşılığı resmi kur üzerinden Moritanya Ugiyası (MRU) olarak ödenmektedir. Moritanya'dan sermaye çıkışları ise ilgili destekleyici belgelerin sunulmasını gerektirmektedir. Bu bağlamda, ülkeye girişte yolcu beraberinde getirilen dövizin gümrük idaresine beyan edilmesi halinde yurt dışına çıkarken de yolcu beraberinde aynı miktarda döviz götürülebilmektedir.

Kişiler ve şirketler yerel bankalarda döviz hesabı açtırabilmektedir ancak döviz kullanımı kısıtlanmıştır. Sadece yabancı yatırım ihtiyacı bulunan sektörlerde faaliyet gösterenlere ilişkin istisnalar bulunmakta olup, balıkçılık şirketleri ve hidrokarbon arama-üretim sözleşmesi olan firmalar ve bunların yabancı tedarikçileri Moritanya'daki faaliyetlerinden elde ettikleri gelirlerini, hidrokarbon satışları ve yurt dışındaki tedarikçilere yapılan ödemeler dahil, transfer etmek üzere yurt dışında döviz hesabı açtırmakta serbesttirler.

Moritanya Merkez Bankası'nın N21/GR/07 sayılı 01.08.2007 tarihli Genelgesi uyarınca bankalarca döviz satın alma talimatlarında %0,75, döviz satım talimatlarında ise %0,25 oranında komisyon alınmaktadır. Günlük alım-satım kurları, bankalarca bu komisyon oranlara dikkate alınarak belirlenir.

Son olarak fiili duruma da değinmek gerekirse, ekonomik faaliyetlerin büyük kısmının kayıt dışı olarak gerçekleştiği ülkede döviz alım-satımıyla iştigal eden bir çok kişi bulunmaktadır. Bankacılık kanalı dışında piyasadan döviz alım satımı yapmak, döviz transferi gerçekleştirmek mümkündür.

6. SEKTÖREL HEDEFLER:

Moritanya, toplumun en savunmasız kesiminde geniş istihdam olanağı yarttığından balıkçılık sektörünü özellikle sosyal yönden çok önemli görmektedir. Bu sektörden geçimini sağlayan geniş halk kitlesinin gelir seviyesini ve nihayetinde ülkenin ihracat gelirlerini arttırmak üzere yüksek katma değerli sofralık balık üretim ve pazarlamasını geliştirmek istemektedir. Bunun sağlanması ise lojistik olanaklara bağlıdır. Nitekim Avrupa'ya sevk edilen sofralık balık ihracatının %85'inin varış yerinin İspanya olmasının coğrafi yakınlığıyla ilişkilendirilebilir. Sofralık balık ihracatının artması için yeterli soğuk hava deposu ve sevkiyat imkanı bulunması gerekmektedir. Halihazırda soğuk hava depoları, sevkiyat sıklığının artışıyla, daha fazla sofralık balık ihracatını destekleyebilecek kapasitede olsa da ülkeden hava yoluyla sevkiyat kapasitesi yetersizdir. Denizyoluyla sevkiyat ise liman alt yapısındaki yetersizlikler nedeniyle aksamakta ve bu yolla sevkiyat uzun sürdüğünden bazı ürünler açısından elverişsiz olmaktadır. Dolayısıyla balıkçılık mevzuatı ve bürokrasisindeki iyileşme ve lojistik alanındaki gelişmelerle bu sektörün kapasitesinin ve gelirinin artması mümkündür.

Bunun yanında Avrupa Birliği'ne belirli bir ücret karşılığında tanınan avlanma izni Moritanya'da rahatsızlıklara sebep olmakta, bu avcılığın kontrol altında tutulamadığı ve milli ekonomiye katkısının olması gerekenden çok az olduğu yönünde eleştiriler getirilmektedir. Dolayısıyla sektörel kapasitenin artması halinde balıkçılık faaliyetlerinin Moritanya topraklarında boşaltma yapılmasını gerektiren segmentlerde yoğunlaşması beklenmektedir.

KAYNAKÇA:

- <https://www.tralac.org/documents/publications/trade-data-analysis/3955-mauritania-trade-and-tariff-profile-2019-infographic/file.html>
- <https://www.mauritaniatrade.com/>
- www.commerce.gov.mr
- www.cciam.mr
- <http://impots.gov.mr/>
- <https://import-export.societegenerale.fr/fr/fiche-pays/mauritanie>
- <https://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/country/m/mauritania/MRT.pdf>
- <https://www.britannica.com/place/Mauritania/Trade>
- www.trademap.org
- www.macmap.org
- www.investmentmap.org
- <https://singlewindow.info/>
- Examen de la Politique D'Investissement-UN-New York et Genève, 2009
- Loi n°2015-17 du 29 juillet 2015 portant Code des peches maritimes.
- dcret_2015-159_application_loi_017-2015_portant_code_des_pches
- E-bizguides Mauritania 2.1

EK 1: Yararlı Bağlantılar:

- 1 Balıkçılık ve Denizcilik Ekonomisi Bakanlığı www.peches.gov.mr
sidiali09@yahoo.fr
- 2 Balık İhracatçıları Federasyonu fnprim@yahoo.fr,
cuemauritanie2021@gmail.com
[+22245745089](tel:+22245745089)

EK 2: Balıkçılık ve Denizcilik Ekonomisi Bakanlığı Onaylı Kuruluşların Listesi

1-Onaylı Yerleşik İşletmeler :

Sıra	Ünvanı	Türü
1	Burmapêche 1 (Burma Pêche)	FV ^{1*}
2	Burmapêche 5 (Burma Pêche)	FV
3	Tindewja (CPA)	FV
4	Arpeco 1 (Arpeco)	FV
5	Arpeco II (Arpeco)	FV
6	Anajim (M L O Louleida)	FV
7	El Ghalem (Specoma)	FV
8	Limbarack (Ch Sidiya o/ Md Lemine)	FV
9	Al Valah (Copam SA)	FV
10	Zaid (Copam SA)	FV
11	Chor (Copam SA)	FV
12	Arpeco IV (Arpeco)	FV
13	Messoud 1 (Mizane SA)	FV
14	Tichit 5 (Ets Cherif Hamahallah)	
15	Tichit 1 (Ets Cherif Hamahallah)	FV

16	Ismail 3 (MCP)	FV
17	Rabih Wassalam (SP SA)	FV
18	Sipêche 2 (Sipêche)	FV
19	Arpeco 3 (Arpeco)	FV
20	Ismail 2 (Sid' Ahmed Ould Bnejjara)	FV
21	Tichit 6 (Ets Cherif hamahallah)	FV
22	Burma pêche 3 (Burma Pêche)	FV
23	Burma pêche 2 (Burma Pêche)	FV
24	Ennajah 3 (Mauripeco)	FV
25	Ennajah 2 (Mauripeco)	FV
26	Ismail 4 (MCP)	FV
27	Ismail 5 (MCP)	FV
28	Ismail 6 (MCP)	FV
29	Ismail 7 (MCP)	FV
33	Ismail 8 (MCP)	FV
31	Ismail 9 (MCP)	FV
32	Ismail 10 (MCP)	FV
33	Ismail 11 (MCP)	FV
34	Vask 11	FV
35	Wafa 12	FV
36	Himapeche IV (Himapeche S.A.)	FV
37	Himapeche V (Himapeche S.A.)	FV
38	Babel Khair 2	FV
39	Babel Khair 3	FV
40	Sahel 1 (Sahel pour la pêche S.A.)	FV
41	Sahel 2 (Sahel pour la pêche S.A.)	FV
42	Siniya 1	FV
43	Siniya 2	FV
44	Siniya 3	FV
45	Sahel 3	FV
46	Sahel 4	FV
47	Timiris 1	FV
48	Rimbal 1	FV
49	Rimbal 2	FV
50	Soma 11	FV
51	Siniya 4	FV
52	Siniya 5	FV
53	Azzoughi ex Mouta	FV
54	Amabal 2	FV
55	Arzak 2	FV

56	Kamour 2	FV
57	ADRAR PECHE	FV
58	FUYUANYU967	FV
59	FUYUANYU968	FV
60	FUYUANYU969	FV
61	FUYUANYU970	FV
62	FUYUANYU971	FV
63	FUYUANYU809	FV
64	FUYUANYU810	FV
65	FUYUANYU811	FV
66	FUYUANYU812	FV
	FUYUANYU813	FV

2- Onaylı Kıyı Kuruluşlarının Listesi

Sıra	Firma Ünvanı	Şehir	Türü
1	Maural	Nouakchott	PP ^{2*}
2	Sppam Frigo	Nouakchott	PP
3	Oumar fish	Nouakchott	PP
4	Propêche	Nouakchott	PP
5	Socopêche	Nouakchott	PP & LL ^{3*}
6	AI AICH PECHE	Nouakchott	PP
7	TGLS Sarl (Ex PCM)	Nouakchott	LL
8	I.T.P sa	Nouakchott	PP
9	SERIMPEX	Nouakchott	PP
10	Afri Fish	Nouakchott	PP
11	PAM EXPORT	Nouakchott	PP
12	Mayo Fish	Nouakchott	PP
13	Pargo-SA	Nouakchott	PP
14	RIM PESCA	Nouakchott	PP
15	IGP Sarl	Nouakchott	PP
16	ALMG (Ex EDWARDRICH)	Nouakchott	PP
17	ATLANTIC FISHING	Nouakchott	PP
18	MIP-Frigo	Nouakchott	CD ^{4*}
19	CIF (Ex MICPM)	Nouakchott	PP
20	Iwik Industries	Nouakchott	PP
21	Octopus Sea	Nouakchott	PP
22	MAURIPESCA SARL	Nouakchott	PP & LL
23	Sidi K	Nouakchott	PP & LL
24	Fimol Sarl	Nouakchott	FM/NHC ^{5*}
25	Fleur de Mer	Nouakchott	PP
26	MTP FISH SARL	Nouakchott	FM/NHC
27	SMVP	Nouakchott	FM/NHC
28	SMPIE	Nouakchott	PP
29	CPM	Nouakchott	PP

30	MOCV	Nouakchott	FM/NHC
31	MOUMENA FISHING	Nouakchott	FM/NHC
32	OCEAN FISH	Nouakchott	PP
33	MAURITANIA BISSINES	Nouakchott	FM/NHC
34	LEADER FISH	Nouakchott	PP
35	HKMC	Nouakchott	PP
36	AOMS	Nouakchott	LL
1	Sopac	Nouadhibou	PP
2	Smef	Nouadhibou	CS ^{6*}
3	MCP	Nouadhibou	PP
4	CPAA	Nouadhibou	PP
5	Areca Frigo	Nouadhibou	PP
6	Namia Fisheries	Nouadhibou	PP
7	Somascir Frigo	Nouadhibou	PP
8	Ets Mohamed Ould Batta	Nouadhibou	PP
9	Sipeco	Nouadhibou	PP
10	Cofrima	Nouadhibou	PP
11	PCA	Nouadhibou	PP
12	SMCI – Pêche Frigo	Nouadhibou	CS
13	P.P.A	Nouadhibou	PP
14	Smep	Nouadhibou	PP
15	Ets Ahmeda Ould Dahi	Nouadhibou	PP
16	ETS Frigocam	Nouadhibou	PP
17	Friad	Nouadhibou	PP
18	P.M.M- Frigo	Nouadhibou	PP
19	May-Pêche	Nouadhibou	PP
20	Maurispan	Nouadhibou	PP
21	Ets El Mamy	Nouadhibou	PP
22	Comauripeche Sarl	Nouadhibou	PP
23	Esymex Sarl	Nouadhibou	PP
24	Santamar Pêche	Nouadhibou	PP
25	S.E.P.H sa	Nouadhibou	PP
26	Elabore Cap Blanc	Nouadhibou	PP
27	Valor Fish	Nouadhibou	PP
28	Amico-frigo	Nouadhibou	CS
29	I.N.K. Sarl	Nouadhibou	PP
30	Star-fish	Nouadhibou	PP
31	Diawara et frères	Nouadhibou	PP
32	Agmaco Frigo	Nouadhibou	CS
33	Aussie Group sarl	Nouadhibou	FM/NHC
33	Fleur de l'Atlantique	Nouadhibou	PP
34	Omaurici	Nouadhibou	FM/NHC
36	Alfa Service Limited sarl	Nouadhibou	FM/NHC
37	Cas et fils	Nouadhibou	PP
38	SOMAESP sarl	Nouadhibou	FM/NHC
39	RIM FISH MEAL	Nouadhibou	FM/NHC

40	ETS MMOA PECHE	Nouadhibou	PP
41	PCA BIVALVES	Nouadhibou	BMS ^{7*}
42	SAHEL PECHE	Nouadhibou	PP
43	PROMER FRIGO	Nouadhibou	PP
44	LANGOUSTE D'AFRIQUE	Nouadhibou	LL
45	MAH EL TURK Sarl	Nouadhibou	FM/NHC
46	XIANGHESHUN-MAURITANIE SA	Nouadhibou	FM/NHC
47	Faro farine	Nouadhibou	FM/NHC
48	LEMSEAFOOD	Nouadhibou	FM/NHC
49	Atyfen	Nouadhibou	FM/NHC
50	Interpesca	Nouadhibou	PP
51	SINO- RIM	Nouadhibou	FM/NHC
52	COSM FRIGO	Nouadhibou	PP
53	IMPERIAL MER TRAPECEMA S.A.	Nouadhibou	PP
54	HONG DONG International Fishery Developpment CO	Nouadhibou	PP
55	SAHEL PROTEINE	Nouadhibou	FM/NHC
56	AFRICA PROTEINE	Nouadhibou	FM/NHC
57	MAURITANIA FISH MEAL	Nouadhibou	FM/NHC
58	CONTINENTAL SEA FOOD	Nouadhibou	FM/NHC
59	MFI FRIGO	Nouadhibou	PP
60	MMOA PECHE FARINE ET HUILE	Nouadhibou	FM/NHC
61	SFHP	Nouadhibou	FM/NHC
62	AFRICA PECHE	Nouadhibou	FM/NHC
63	OCEAN PROTEINE	Nouadhibou	FM/NHC
64	Ets CMC	Nouadhibou	PP
65	MK FISH	Nouadhibou	PP
66	ATLANTIC PROTEINE	Nouadhibou	FM/NHC
67	COMAPECHE	Nouadhibou	FM/NHC
68	MOUHIT ALBARAKA	Nouadhibou	FM/NHC
69	ATLANTIC PECHE	Nouadhibou	FM/NHC
70	SICOP INDUSTRIE	Nouadhibou	FM/NHC
71	SMPC SARL	Nouadhibou	FM/NHC
72	HONGDONG DEVELOPMENT FARINE&HUILE	Nouadhibou	FM/NHC
73	VALENCIA FRIGO	Nouadhibou	PP

Kısaltmalar :

- 1* **FV** : Donduruculu Gemi
- 2* **PP** : İşleme Tesisi
- 3* **LL** : Canlı İstakoz
- 4* **CD** : Pişirilmiş Ürünler
- 5* **FM/NHC** : Balık Yemi
- 6* **CS** : Soğuk Antrepo
- 7* **BMS** : Kabuklular